

Standardi i tehnički propisi, neraskidiva veza

Miodrag Dugandžija
Ministarstvo privrede
Sektor za kvalitet i bezbednost proizvoda

SADRŽAJ

- Vrste/načini pozivanja na standarde **kroz primere**
- Izazovi u **pripremi/primeni** tehničkih propisa
- **Prevođenje** i pristup standardima
- **Unapređenje saradnje** između nadležnih ministarstava i ISS

POZIVANJE NA INO STANDARDE (međunarodne, evropske ili drugih država)

PRIMER 1:

PRAVILNIK O TEHNIČKIM I DRUGIM ZAHTEVIMA ZA MAZIVA, INDUSTRIJSKA ULJA I SRODNE PROIZVODE (**pozivanje na ISO, DIN, ASTM, granske YUNG...**)

PRIMER 2 – propis x iz 2012.:

Specijalno vozilo je ...:

- koje zadovoljava **definiciju iz standarda ISO 3833-1997,**

Postoji SRPS ISO 3833:2005

PRIMER 3 . Propis y:

„Može ovlastiti lice ako ...

„3) ispunjava zahteve standarda **ISO/IEC 17025 i/ili ISO/IEC 17020,** odnosno ekvivalentnog standarda“;“

Postoje SRPS ISO/IEC ...

Prema ZOTZ ovo nije predviđeno,

Prema Zakonu o standardizaciji (36/09 i 46/15) moguće, u izuzetnim slučajevima

Član 17.

„Primena srpskih standarda i srodnih dokumenata je dobrovoljna.

Tehnički ili drugi propis se može pozivati samo na objavljene srpske standarde.

Izuzetno od stava 2. ovog člana, ukoliko nema objavljenog srpskog standarda u odgovarajućoj oblasti, u tehničkom ili drugom propisu Republike Srbije može se vršiti pozivanje na međunarodni, evropski ili nacionalni standard drugih država.“

**KRAJNJE RESTRIKTIVNO, U IZUZETNIM SLUČAJEVIMA,
(NERAZUMLJIV SVIMA, NEDOSTUPAN...)**

„UOPŠTENO“ POZIVANJE NA MEĐUNARODNE STANDARDE

PRIMER 1:

...„Unutar objekata za javni transport (drumski, avio, železnički i drugi transport) ukoliko nije drugačije predviđeno, **primenjuju se međunarodni standardi koji uređuju ovu oblast** (IATA, UIC, ICAO i dr.)“

PRIMER 2:

„Poslovi Kontrole se vrše u skladu sa standardima, tehničkim uputstvima i drugim propisima Republike Srbije, **koji su usaglašeni sa obavezujućim standardima i/ili tehničkim specifikacijama Evropske unije, ...**

Ako ne postoje odgovarajući domaći standardi i/ili tehničke specifikacije iz stava 1. ovoga člana, primenjuju se standardi i tehničke specifikacije ETSI, CEN, CENELEC, ISO „

POZIVANJE NA POVUČENE SRPSKE STADARDE

PRIMER 1

Član 1.

Obaveznom atestiranju podležu:

Vijci ...

- 1) sa šestostranom širokom glavom, za spojeve nosećih čeličnih konstrukcija, klase izrade B (**jugoslovenski standard JUS M.B1.066**);“

PRIMER 2.

Član 41

Vodeća platforma za izradu vertikalnih i kosih prostorija odozdo nagore mora biti izrađena **u skladu sa standardom JUS M.J1.100.**

Odgovarajuća montažna komora za izradu prostorija iz stava 1. ovog člana mora biti izrađena **u skladu sa standardom JUS**

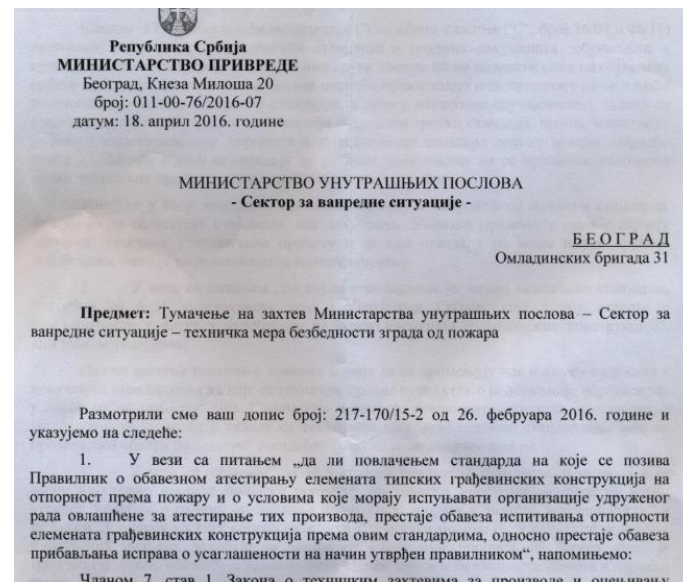
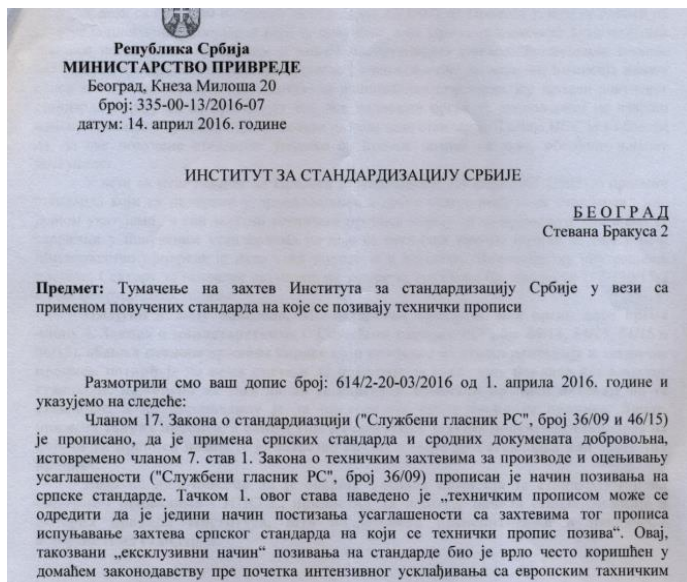
Standard iz 1974,
Povučen 2016.

PRIMER 3:

Član 26.

Karakteristike ulja za brodske motore iz člana 3. stav 1. tačka 5. ovog pravilnika, **propisane su standardima JUS B.H3.019, JUS B.H3.029, JUS B.H3.039** ili specifikacijama proizvođača opreme.

STATUS SRPSKIH STANDARDA KOJI SU POVUČENI, a na koje se pozivaju tehnički propisi?

?	ODGOVOR
Da li je propis u celosti važeći (sa zahtevima povučenog standarda) ?	DA , DOK GA ZAKONODAVAC NE INOVIRA
Da li su važeće ispravde o usaglašenosti sa povučenim standardom?	DA
Da li važi isprava o usagl. proizvoda sa zahtevima važećeg standarda?	NE

NEDATIRANO

... «Ispitivanje se izvodi prema metodi
... SRPS EN ISO 6892-1» ...

Nema potrebe za čestom izmenom
propisa („+++“)

Nova verzija standarda se primenjuje u
propisu odmah po objavljivanju („+“ i
„-“ jer nema prelaznih perioda)

Zakonodavac je „prepustio“ svoju
nadležnost za uređenje oblasti ISSu
(„-“)

Zakonodavac treba stalno da prati
proces donošenja novih standarda u ISS
i reaguje ako industrija ne može da se
prilagodi novim zahtevima

DATIRANO

Списак српских стандарда из области машина

Списак је објављен у "Службеном гласнику РС", бр. 34/2015 од 14.4.2015. године.

1. Министар привреде саставио је следећи списак српских стандарда из области машина:

Редни број	Ознака српског стандарда	Наслов српског стандарда	Ознака повученог/измењеног српског стандарда	Датум до када примена повученог/измењеног српског стандарда обезбеђује претпоставку о усаглашености са захтевима из техничког прописа	Ознака референтног хармонизованог европског стандарда
1.	SRPS EN 349:2009	Безбедност машина. Оцена ризика и смањење ризика	(SRPS EN 349:2009)		EN ISO 12100:2010
2.	SRPS EN 349:2009	Безбедност машина. Минимална растојања за спречавање пригњечења делова тела			EN 349:1993+A1:2008

- I по објављивању новог стандарда важи примена повученог („+“ i „---“)
- Законодавac задржао надлежност за уређење области („+“)
- Neophodno da zakonodavac stalno prati tehnološki napredak, novine u standardizaciji (i EU zakonodavstvu)

NORMATIVNE REFERENCE

u standardima na koje se propis poziva

PRIMER:

[Pravilnik o bezbednosti dečjih igrališta \("Sl. glasnik RS", br. 41/19\)](#)

„Relevantni tehnički zahtevi za zaštitu zdravlja i bezbednosti za određenu opremu i površine sadržani su u sledećim standardima:

– **SRPS EN 1176-1**, Oprema i potrebna površina za dečja igrališta – Deo 1: Opšti zahtevi za bezbednost i metode ispitivanja;

– **SRPS EN 1176-2**, Oprema i potrebna površina za dečja igrališta – Deo 2: Dodatni specifični zahtevi za bezbednost i metode ispitivanja za ljuljaške;

...“

**ZAKONODAVAC MORA DA IMA PRISTUP SVIM STANDARDIMA
na koje se propis poziva + standardima iz norm. referenci.**

IZVOD IZ STANDARDA SRPS EN 1176-1

2 Normativne referenце

Следећи референтни документи неопходни су за примену овог документа. Када се наводе датиране референце, примењује се само цитирано издање документа на који се позива. Када се наводе недатиране референце, примењује се најновије издање документа на који се позива (укључујући и његове измене).

- EN 335-2:2006, *Durability of wood and wood-based products — Definition of use classes — Part 2: Application to solid wood*
- EN 350-2:1994, *Durability of wood and wood-based products — Natural durability of solid wood — Part 2: Guide to natural durability and treatability of selected wood species of importance in Europe*
- EN 351-1:2007, *Durability of wood and wood-based products — Preservative-treated solid wood — Part 1: Classification of preservative penetration and retention*
- EN 636, *Plywood — Specifications*
- EN 1177, *Impact attenuating playground surfacing — Determination of critical fall height*
- EN 1991-1-2, *Eurocode 1: Actions on structures — Part 1-2: General actions — Actions on structures exposed to fire*
- EN 1991-1-3, *Eurocode 1: Actions on structures — Part 1-3: General actions — Snow loads*

...

PROPIS MOŽE DA „DEROGIRA“ ODREĐENI ZAHTEV IZ STANDARDA?

PRIMER [Pravilnik o bezbednosti dečjih igrališta \("Sl. glasnik RS", br. 41/19\)](#)

- **PROPIS:**
 - Debljina površine za ublažavanje udara izrađene od sintetičkih materijala poput livene gume, gumenih ploča i sl. **ne može biti manja od 40 mm.**
 - **Podloga od peska min. 300 mm**
- **STANDARD NA KOJI SE PROPIS POZIVA:**
 - Debljina površine za ublažavanje udara **može biti i manja od 40 mm** u zavisnosti od slobodne visine pada.
 - **Podloga od peska** (min. 200 mm u zavisnosti od visine sl. pada)
- **POTREBNO UNETI NAPOMENU U EVROPSKI STANDARD – „A-DEVIJACIJA“**

Annex I
(informative)

A-deviations

I.1 General

A-deviation: National deviation due to regulations, the alteration of which is for the time being outside the competence of the CEN/CENELEC national member.

This **European Standard** does not fall under any Directive of the EU. In the relevant CEN/CENELEC countries these A-deviations are valid instead of the provisions of the **European Standard** until they have been removed.

I.2 France

National Regulation

Decree no. 96-1136 of 18 December 1996 specifying the safety requirements for community playgrounds

Subclause 4.2.8.5.3

The requirements of subclause 4.2.8.5.3 must not enable in France the installation of the equipment concerned on a surface that does not have impact-attenuating properties, for example bitumen, concrete, macadam, bricks or stones.

Annex II, 3, a)

This part of the decree indicates that “the surfaces onto which children are liable to fall when using the equipment must be covered in suitable impact attenuating materials”.

POZIVANJE NA SRPS NA ENGLISKOM JEZIKU ?

1. INDIKATIVNO POZIVANJE NA SRPSKI I EN NA ENGLISKOM JEZIKU-
**PROBLEM U PRIMENI JER ZAHTEVI STANDARDA NISU RAZUMLJIVI
PROIZVOĐAČIMA, TOU, ...**

2. EKSKLUZIVNO POZIVANJE NA SRPSKE STANDARDE NA ENGLISKOM JEZIKU
???

Primer MP kraj 2018. godine
prevođenje prioriteta standarda
(**PLANIRANJE BUDŽETA**)

**PLANIRANJE SREDSTAVA IZ BUDŽETA ZAKONODAVACA ZA PREVOĐENJE
STANDARDA KOJI SU PODRŠKA PROPISIMA,
JAČANJE ISS ZA PREVOĐENJE**

OSTALI PRIMERI NA KOJE SKREĆEMO PAŽNJU

- Označavanje standarda ćiriličnim pismom ~~CPPIG~~ –

članom 14. Zakona o standardizaciji („Službeni glasnik RS“ br. 36/09 i 46/15) je propisano da se srpski standard, odnosno srodni dokument, označava oznakom koja počinje **skraćenicom SRPS**, u skladu sa pravilima Instituta.

- Označavanje mernih jedinica ćiriličnim pismom ~~MM, KF...~~

u skladu sa Zakonom o metrologiji („Službeni glasnik RS“, broj 15/16) i Uredbom o određenim zakonskim mernim jedinicama i načinu njihove upotrebe („Službeni glasnik RS“, broj 43/11) - **samo latinično**.

...

...

ZAKLJUČCI

- **Učešće predstavnika ministarstava u radu TC ISS** na donošenju standarda
- Učešće predstavnika ISS u **radu RG za teh. propise**
- **Učešće organa u prevođenju (finansiranju)** standarda neophodnih zakonodavstvu – u okviru budžeta tih ministarstava) - primer MRE, MP
- Sistematično **preispitivanje tehničkih propisa** (i kroz AP za neharmonizovano područje)
- **Obuke, saradnja** sa kolegama iz ino-Enq. P, projekti podrške, učešće **u radu relevantnih međunarodnih komiteta**
- **Jačanje saradnje** MP sa nadležnim ministarstvima i ISS, sa privrednim subjektima, komorama i drugim udruženjima
- Uspostavljanje Kontaktne tačke za proizvode, u okviru postojećeg Info centra, prema EU Uredbi 2019/515 (ex 764), veza sa SOLVIT i drugim centrima.

ТЕХНИЧКИ ПРОПИС vs. СТАНДАРД

ПРИПРЕМА И ДОНОСИ ДРЖАВНИ ОРГАН

- ДОНОСЕ СЕ РАДИ ЗАШТИТЕ БЕЗБЕДНОСТИ, ЖИВОТА И ЗДРАВЉА ЉУДИ, ЗАШТИТЕ ЖИВОТИЊА И БИЉАКА, ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ, ЗАШТИТЕ ПОТРОШАЧА И ДРУГИХ КОРИСНИКА И ЗАШТИТЕ ИМОВИНЕ

- ПРИМЕНА УВЕК ОБАВЕЗНА
- ТЕХНИЧКЕ ЗАХТЕВЕ ПРОПИСУЈЕ ДИРЕКТНО ИЛИ ПОЗИВАЊЕМ НА СТАНДАРД

1. ИНДИКАТИВНО (фаворизује се у ЕУ)

2. ЕКСЛУЗИВНО (користити рестриктивно, посебно кад се позивамо на изворне SRPS)

ДОНОСИ ТЕЛО ИЛИ ОРГАНИЗАЦИЈА ЗА СТАНДАРДИЗАЦИЈУ

(ISO, IEC, EN, SRPS, DIN, ASTM, GOST...)

УТВРЂУЈЕ ПРАВИЛА, ЗАХТЕВЕ, КАРАКТЕРИСТИКЕ, УПУТСТВА, ПРЕПОРУКЕ, СМЕРНИЦЕ ...,
- **ДОНОСЕ СЕ РАДИ ОПТИМАЛНОГ НИВОА УРЕЂЕНОСТИ**

СТАНДАРД ЈЕ НАЈМОЋНИЈИ АЛАТ ЗАКОНДАВЦА ЗА ПРОПИСИВАЊЕ ТЕХНИЧКОГ САДРЖАЈА
- ПРИМЕНА ДОБРОВОЉНА , АЛИ ...

1. ПРЕТПОСТАВКА УСАГЛАШЕНОСТИ

2. ЈЕДИНИ НАЧИН ДОКАЗИВАЊА УСАГЛАШЕНОСТИ

Standards @play

Standards @work

Hvala na pažnji

www.tehnis.privreda.gov.rs
tbtinfo@privreda.gov.rs
miodrag.dugandzija@privreda.gov.rs